vil sikkert nu forstaa, at netop naar man har gjort saadanne Erfaringer og set, hvad en daarlig Befæstning og en uheldig organiseret Hær kan føre til, at man saa siger: Lad os saa for Guds Skyld ikke gjøre det om igjen, men søge at komme ind paa en rationel Forsvarsplan saavel for Befæstningen som for Hæren. Jeg vil tilføie, at det ærede Medlem kan være overbevist om, at det altid er forbundet med en vis trykkende Følelse at tjene i en lille Stats Hær; thi det kan man paa Forhaand sige sig selv, at Seir kan der ikke godt være Tale om; dog det finder man sig i, fordi man elsker sit Fædreland og derfor gjerne vil byde sin Person og sine Evner til dets Tjeneste, og fordi man haaber igjennem de Midler, der stilles til Hærens Raadighed, at kunne udvikle det bedst mulige Forsvar. Jeg tror at turde sige, at man kan gaa, hvorhen man vil, man vil ikke kunnne finde en Hær, hvor der er større Arbeidsiver, og hvor man mere gjør sig Umage for at drage de Erfaringer, der andetsteds indhøstes, til Nytte end netop i den danske Hær, og vil man ikke tro dette i denne Sal her, saa er det anerkjendt andre Steder i Europa. Men jeg vil tilføie, at, skal denne Arbeidslyst og Iver, denne Virksomhed fremmes og bevares, saa er det nødvendigt, at Hæren behandles anderledes, end den hidtil er bleven behandlet i denne Sal, saa er det nødvendigt, at vi bringe en Ordning tilveie, der virkelig gjøre os istand til med Tro og Tillid at arbeide i en god Sags Tjeneste og derved gjøre Gavn. Sker dette ikke, saa er den Tid nær, hvor vi maa sige til os selv, at, da vi intet Haab have om, at det vil blive bedre, saa at vi forsvarlig kunne fremme det, som vi have sat til vor Livs Opgave, saa have vi kun Et at gjøre, nemlig ærlig at sige til Regjeringen: Lad os faae vor Afsked og gaa vor Vei, thi ellers lyve vi for os selv og for Andre. Dette ville vi gjøre til Trods for, at vi ere Levebrødsmænd.

Formanden: Folkethingsmanden for Thisted Amts 3die Valgkreds (Bagger) har begjært Ordet, men da jeg ikke ser det ærede Medlem her tilstede, skal jeg give Ordet til det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds.

Kjær: Det har glædet mig at høre den interessante Diskussion, som har fundet Sted her, thi jeg kan nu ikke sige, som jeg sagde forrige Gang, da jeg havde Ordet, at jeg stod her som Lægmand, uvidende om denne store Plans virkelige Nytte. Vi have jo nu hørt to Dages meget interessante Forhandlinger, og det er aldeles vist, at jeg for min Part deraf har lært ikke faa Lidt. Jeg skal begynde med den Lærdom, som vi fik af den ærede sidste Taler, nemlig at det var Demokratiet i Frankrig, som havde Skylden for Landets Ulykker. Jeg tilstaar, at det har undret mig i høi Grad at høre dette. Om det har været det demokratiske Herredømme under Napoleon III., under hvilket hans Hærvæsen er bleven udviklet, der har bevirket det, det overlader jeg Enhver at dømme om, som kan læse Historie; jeg tror ikke, at det vil blive indrømmet, at det var det demokratiske Regimente i Frankrig, der havde Indflydelse herpaa. Dette være nu imidlertid, som det vil, dertil har jeg ikke faa nøie Kjendskab, men det ærede Medlem kom til at vise os Noget her hjemme, som var overordentlig interessant, nemlig dette, at Dannevirke aldrig burde have været besat. Men saa skulde det jo selvfølgelig heller aldrig have været istandsat. Og er det maaske det danske Demokrati, der er Skyld deri? (N. P. Jensen: Det har jeg ikke sagt!). Det ærede Medlem har sagt, at Dannevirkestillingen aldrig burde have været besat, saa kunde det Hele have været bevaret (Afbrydelse) . . . Ja, jeg vilde gjerne svare paa de Bemærkninger, der gjøres til mig, de ere vist meget velvillige, men jeg kan ikke forstaa dem (Jagd: Der blev sagt, at Dannevirkestillingen skulde ikke have været besat om Vinteren). Jeg takker det ærede Medlem for denne Oplysning. Altsaa var det „ikke om Vinteren." Men det bliver nu lige Meget, thi saa forekommer det mig, at de, der have Skylden eller Æren, hvad det nu er, for, at Dannevirke overhovedet blev bygget, have været meget kortsynede, naar de ikke havde tænkt sig, at der kunde føres Krig om Vinteren; det geraader dem ikke til synderlig Ære, at det var Preussen, der skulde lære dem, at det kunde finde paa at føre Krig om Vinteren. Hvad jeg imidlertid her med Fornøielse vil minde om, er en Forhandling, som jeg aldrig glemmer, der blev ført i det danske Rigsraad 1858, da de første Penge, tror jeg, bleve forlangte bevilgede til Paabegyndelse af Dannevirkes Bygning eller maaske snarere Restauration. Der blev den Gang af den Mand, som vist Ingen vil negte er en af Demokratiets Prydelser i Danmark, sagt her i denne Sal: Dannevirke ligger i Luften, Dannevirke er en Grav for Danmarks Penge, og Dannevirke er en Grav for Danmarks Sønner. Men blev det hørt den Gang af det daværende Flertal, vilde det høre slige Raad, og fik det ikke Dannevirke bygget? Nu høre vi imidlertid, til hvilken Ære og Fordel det har været for den danske Nation, og nu spørger jeg det ærede Medlem: Er det det danske Demokrati, der er Skyld deri? Forsaavidt altsaa, som vi fik disse Oplysninger, var det ærede Medlems Foredrag meget interessant, og jeg antager ogsaa, at hans Paastande om det franske Demokrati ere ligesaa uberettigede, som det vilde have været, hvis han var fremkommen med den Paastand — hvad han ikke gjorde — at det er det danske Demokrati, der er Skyld i Danmarks Ulykker. Det er, som sagt, med stor Fornøielse, at jeg her har faaet Leilighed til at gjøre opmærksom paa, hvorledes man kan se feil paa Tingene. — Hvad hele den store Sag angaar, som ligger for,